

83.3 (НБЕИ)

МД9

Анатоль Мяснікоў

СТО АСОБ

беларускай
гісторыі

Мяснікоў, А. Ф. Сто асоб беларускай гісторыі : гістарычныя партрэты / Анатоль Мяснікоў. – Мінск : Літаратура і Искусство, 2008. – 344 с. : іл.

У гісторыі кожнай краіны самы адметны і значны след пакідаюць, як вядома, яе вялікія і знакамітыя асобы: уладары, асветнікі, гісторыкі, дойдзіды, пісьменнікі, мастакі, музыкі ды іншыя выбітныя постаці. "Сто асоб беларускай гісторыі" – першая кніга нарысаў, дзе пад адной вокладкай аўтар сабраў найбольш вядомыя біяграфічныя партрэты вось такіх неардынарных людзей нашай Бацькаўшчыны. На працягу стагоддзяў па-рознаму адносіліся да іх улады і грамадства. Адных славілі, узносілі ў свой час, іншых – ганьбілі, знеслаўлялі, каралі... Але самы правідны суддзя – гэта час, які сёння вынес верны прысуд героям кнігі: пра іх маюць права ведаць усе.

Кніга адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

ЗМЕСТ

Слова да чытача	5
Рагвалод, Тур, Рагнеда: Першыя знакамітыя асобы нашай Бацькаўшчыны	9
Усяслаў па прозвішчу Чарадзея	11
Еўфрасіння: Асветніца з Полацка	13
Кірыла: Златавуст з Турава	17
Міндоўг: Заснавальнік і першы князь ВКЛ	21
Гедымін: Збіральнік беларускіх земляў	24
Ягайла: Князь ВКЛ і кароль польскі	26
Свідрыгайла: Самы мяцежны ўладар	29
Вітаўт: Яго паважала Еўропа... ..	33
Францыск Скарына: Хросны бацька кнігадрукавання	36
Канстанцін Астрожскі: Непераможны беларус	40
Мікола Гусоўскі і яго «Песня пра зубра»	43
Астафій Валовіч: Гуманіст і правазаснавальнік	47
Сымон Будны: Вучоны і ідэолаг	50
Стэфан Баторый: Дзяржаўны дзеяч і палкаводзец	54
Васіль Цяпінскі: Ён быў супраць паланізацыі	56
Леў Сапега: «Айцец Айчыны» «залатога веку»	60
Браты Зізані: Асветнікі і педагогі	64
Мялеціў Сматрыцкі і яго «Граматыка...»	67

Казімір Семяновіч:	
Першы ракетчык свету	71
Спірыдон Собаль:	
Еўропа чытала яго «Буквар»	73
Сімяон Полацкі:	
Манах і настаўнік царэвічаў	77
Казімір Лышчынскі:	
«Беларускі бязбожнік XVII веку...»	81
Георгій Каніскі:	
Вялікі архіепіскап беларускі	84
Тадэвуш Касцюшка:	
Чалавек і патрыёт	87
Міхал Агінскі:	
Ці развітваўся ён з Радзімай?!	91
Ігнат Дамейка:	
Нацыянальны герой ... Чылі	94
Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч	
і яго «Пінская шляхта»	98
Павел Шпілеўскі:	
Ён любіў нас, людзей...	101
Міхаіл і Аляксандр Ельскія:	
Сыны Айчыны	105
Кастусь Каліноўскі:	
Самы першы рэвалюцыянер	109
Францішак Багушэвіч:	
«Не пакідайце ж мовы нашай...»	113
Якуб Наркевіч-Ёдка:	
Вынаходнік электраграфіі і магнетызму	117
Янка Лучына:	
З марай аб «добрай долі» людзей	119
Еўдакім Раманаў:	
«... Адкрыць свету душу беларуса!»	122
Магдаліна Радзівіл:	
Самотная княгіня-дабрачынніца	126
Ігнат Буйніцкі:	
Першым ісці наканавана...	129
Яўхім Карскі:	
Заснавальнік беларускага мовазнаўства	131
Адам і Максім Багдановічы:	
З верай у беларускасць	135
Мітрафан Доўнар-Запольскі:	
Летапісец гістарыяграфіі	139
Іван Замоцін:	
Педагог з вялікай літары	143
Аляксандр Уласаў:	
Кругі пакут і выпрабаванняў	146
Алаіза Пашкевіч (Цётка):	
Прыцягненне матчынага слова	150
Уладзімір Пічэта:	
Серб, даследчык нашай гісторыі	153
Усевалад Ігнатоўскі:	
Жыццё, загубленае часам	157

Янка Купала:	
Паэт. Трыбун. Прарок!	161
Якуб Колас:	
Ад «Песняў-жальбаў» — да «Новай зямлі»	165
Язэп Лёсік:	
Выгнаннік сваёй Айчыны	168
Вацлаў Ластоўскі:	
Гісторык, публіцыст, палітык	172
Сцяпан Некрашэвіч:	
На пярэднім мовазнаўчым рубяжы	176
Іван і Антон Луцкевічы:	
Брат за брата. Брат — за братам... ..	180
Міхаіл Фрунзе:	
Першы мінскі міліцыянер	183
Алесь Бурбіс:	
«Адкрыць вочы свайму люду...»	185
Аляксандр Мяснікянц:	
Старшыня аблвыкамзаха	188
Алесь Гарун:	
Так хацеў пастаяць за сябе і Айчыну!	191
Зміцер Жылуновіч:	
Лёс змагара і пакутніка	194
Марк Шагал:	
Палёты з анёлам	198
Аляксандр Цвікевіч:	
Ён верыў у беларускую зорку	201
Язэп Драздовіч:	
Жыў для духоўнага ўзвышэння народа... ..	205
Вільгельм Кнорыныш:	
Пасада — ваенны камісар	208
Аркадзь Смоліч:	
Без віны вінаваты... ..	211
Браніслаў Тарашкевіч:	
Акадэмік і барацьбіт	215
Аляксандр Чарвякоў:	
...А «ворагаў партыі» не выяўляў!	219
Рыгор Шырма:	
Спявала душа народа	222
Максім Гарэцкі:	
Максімава доля	225
Павел Сухі:	
Канструктар з ...XXI стагоддзя	229
Ігнат Дварчанін:	
З кагорты пакутнікаў і ахвяр	232
Дзмітрый Прышчэпаў:	
«Чырвоны» Сталыпін з Беларусі	236
Міхась Чарот:	
Паэт-трыбун. Чалавек часу. Ахвяра рэжыму	239
Васіль Шаранговіч:	
«Я — здраднік Радзімы...»	243
Антон Жэбрак:	
Бессмяротнасць хлеба і чалавека	247

Панцеляймон Панамарэнка: «Загадка» партыйнай улады	251
Стэфанія Станюта: Народная выйшла з народа	256
Заір Азгур: «Адрас творчых намаганняў — будучыня...»	259
Андрэй Грамыка: Паўстагоддзя на перадавой!	262
Іван Якубоўскі: Двойчы герой аднаго года...	266
Максім Танк: «Прайсці праз вернасць» часу і падзей...	269
Якаў Зяльдовіч: Праз «сакрэтнасць» — да сусветнай славы	273
Кірыла Мазураў: Яго выбраў час	275
Пімен Панчанка: Вернасць слову	279
Пётр Машэраў: Пераемнік папярэднікаў	283
Галіна Макарава: Нацыянальны талент актрысы	287
Іван Мележ: Праўда аб «Людзях на балоце»	290
Мікола Ермаловіч: Рамантычны гісторык	294
Іван Шамякін: Пісьменніцкае сэрца на далоні	297
Барыс Коўзан: У небе — ас!	302
Васіль Быкаў: Талент мужны, непаўторны	305
Алесь Адамовіч: Праўдалюбец Бацькаўшчыны	309
Уладзімір Караткевіч: Быў! Ёсць! Будзе!	313
Уладзімір Мулявін: ...А імя і справа засталіся!	317
Міхаіл Пташук: «Зоркі» патухаюць ...ноччу	321
Мікола Селяшчук: З палотнаў ён звяртаецца да нас...	325
Яўгенія Янішчыц: «Любоў мая, ты песня, і маркота...»	328
Аляксандр Ісачоў: Самародак	332
Замест заключэння	336
Спіс асноўных крыніц і літаратуры	337